

„Vragenbus“, terwijl in de derde plaats voor hen, die „graag eens iets zouden hooren over de theorie, om zoodoende niet alleen praktisch, doch ook theoretisch ingelicht te worden“. „nu en dan heel eenvoudige artikeltjes over lezen en voordragen“ zullen worden gegeven.

Aan deze mededeelingen voegt de uitgever nog de zijne toe; elke maand zal het tijdschrift brengen: een portret van een onzer christelijke auteurs, een beknopte levensgeschiedenis bij dat portret, een gedeelte uit de Heilige Schrift en eenige andere prozafragmenten en gedichten met aanwijzingen voor het lezen en voordragen.

De hoofdzak van het tijdschrift is dus de leiding, die het belooft aan hen, die zich in de kunst van lezen en voordragen willen ontwikkelen. In deze eerste aflevering krijgen we eenige proeven van de wijze, waarop de heer Post die leiding geven zal: enkele proza-stukken en een gedicht worden in den tekst van aanwijzingen voorzien, die met een kleinere letter op den rand in woorden worden omschreven, aanwijzingen over tempo, stemhoogte, stemhuizing met betrekking tot het zinsverband, accent e.d. Wie zich de moeite geven wil, al deze uitvoerige indicaties te verwerken (en voor de zulken schrijft de heer Post) kan inderdaad een heel eind komen; hij leert althans letten op allerlei belangrijke „kleinigheden“, die hij nimmer had opgemerkt en dus ook nooit bij z'n lezen had toegepast, hij leert ook zien, dat de kunst van lezen van groote beteekenis is om te verstaan wat men leest, omdat alleen de juiste intonatie het juiste relief aubrenkt. Dat alles is ongetwijfeld van waarde en voldoende argument, om een voorlichting, die tot dit resultaat brengen kan, met vreugde te aanvaarden, dat is dus, om een tijdschrift, als hier wordt opgezet, met sympathie te ontvangen. Indien de keuze van stukken goed is, ook (en dat vooral) methodisch geschiedt, zoo, dat de lezer gelegenheid krijgt verworven kennis toe te passen en praktisch om te zetten, kan zulk een tijdschrift vormend en voor velen nuttig zijn. Al was het slechts, dat het de menschen leert rustig te lezen en zich rekenschap te geven van wat wordt bedoeld en dus in woorden geformuleerd staat, dan is al een zeer beteekend effect bereikt.

Maar — bij deze leiding ontbreekt toch één ding, dat bij leiding onontbeerlijk is: de controle, de eventuele verbetering, als een gegeven aanwijzing foutief wordt opgevolgd, verkeerd begrepen of zelfs niet precies juist nageleefd wordt. Het is vooral bij lezen en voordragen een typeerend verschijnsel, dat men telkens in een zelfde fout terugvallen wil en eerst na herhaalde verbetering, die gehoord wordt, over zulk een moeilijk punt heen komen kan. 't Is immers de levende stem, die hier invloed heeft, omdat de toon de muziek maakt en de beste aanwijzing in omschrijvende woorden niet de kracht heeft van het één-keer-voordoen. De beteekenis die een pogen als van den heer Post hebben kan, is daarom o.i. voor een goed deel afhankelijk van de mogelijkheid van controle. Is in een vereeniging of een club iemand die behoorlijk voordragen kan en dus kan voordoen, wat precies wordt bedoeld met termen als: „gedragen lezen“, de stem „zwevend“ houden, „breed inzetten“, iemand, die kan beoordeelen of men inderdaad „bittere teleurstelling uit den toon (doet) spreken“, beweging nabootst door het tempo, „belangstellend“ leest enz., dan kan inderdaad het resultaat worden bereikt, dat met dit streven wordt bedoeld. Is zoo iemand er niet, en is de lezer geheel op zichzelf aangewezen, dan zal, dunkt ons, de vrucht niet geëvenredigd zijn aan den arbeid, die voor het verwerken van de gegevens noodig was.

Intusschen, we zijn stellig een eind verder met een tijdschrift als dit. Zoo het ingang vindt en met dezelfde zorg bewerkt blijft als dit eerste nummer, kan het juist in vereenigingen en clubs een welkome hulp zijn voor hen, die zich willen oefenen in 't voordragen, kan het ook op scholen, onder de leiding van den onderwijzer, zeer goede diensten doen. De uitgever zegt toe, dat „wat de proza-stukken betreft, fragmenten zullen behandeld worden uit die boeken, welke ook in hun geheel voor onze jeugd kunnen aanbevolen worden“. Dan strekt de beteekenis nog verder en geeft het tijdschrift leiding bij het lezen zelf, maar ook bij de keuze van wat men lezen zal.

In deze eerste aflevering zijn „bewerkt“ een gedeelte van Lucas 2 (de begroeting door de herders), een schets van G. Schrijver (over wien in dit nummer een kort artikel geschreven is door P. J. Risseeuw), een „kerstliedje“ van Willem de Merode, een kinderversje van Schreurs en een paar fragmenten uit de „Nederlandsche Sagen en Legendes“. Deze inhoud is verscheiden genoeg en biedt dus meer dan een oefenings-mogelijkheid.

Wie in deze richting iets zoekt, make eens kennis met dit tijdschrift. Als het in z'n verdere nummers is als dit eerste, is het die kennismaking waard.

C. T.

PERS-SCHOUW.

Dr J. C. de Moor f.

Een abonné — wien daarvoor mijn dank — zendt mij uit den 2en jaargang van „Ons Tijdschrift“ enkele

bijdragen, geleverd door wijlen dr J. C. de Moor, en meent, dat de lezers er graag van kennis zullen nemen. Ik deel die meening, omdat het tijdschrift niet meer te verkrijgen is, en het merkwaardige in deze dingen is, dat dr de Moor, toen hij de onderstaande bijdragen schreef, 19 jaren oud was. Uit biografisch oogpunt hebben ze dus betekenis. Hier volgt eerst een stuk proza:

„En zoo er iets schoons in uw harte leeft, och, denk, dat alle goede gave van God is, en ge die gebruiken moet in Zijn dienst. De kunst, het schoone — 't is eene afschaduw van Zijn goddelijke Heerlijkheid, die de Hemelen vervult, maar ook in 't riet aan den oever en 't murmelen der beek tot ons spreekt; die 't lied der nachtegale en de zang der zee ons verkondigen; en zoudt gij dan achterblijven, en 't schoone, dat Hij in uw ziele wilde geven, in een zweethoek verbergen? Maar immers neen, ge eischt alles, en bovenal de kunst op voor den Schepster van hemel en aarde, Die in den Redder onzer zielen ook onze Vader is, en dies spreke uw mond, en melde uw pen, uw lied, uw beeldende kunst, ja alles, wat lieflijk is en wel luidt, den lof van Hem, Die eens ons de zaligste heerlijkheid zal geven, als Hij straks ons lichaam herstelt in zijn oude pracht, verenigt met onze ziel, en het lied van Mozes en het Lam voor den troon uit den mond der verlorne menscheid en der heilige engelen gehoord zal worden, ook een triomf der volmaakte kunst!“

A. 1 Maart 1897.

J. C. d. M.

En vervolgens poëzie:

Oudejaarsnacht.

(Een Sonnet.)

Pred. 3:11b.

O Gij, Die d' eeuw gelegd hebt in ons hart,
Uw menschenkind verheven boven 't stof,
Geroepen tot 't vertellen van Uw lof,
En ons in 't wezen prent die diepe smart,

Dat heimwee naar het zoete Vaderhuis,
Naar d' eeuwige woning van Uw heerlijkheid,
Dat trekken van de ziel naar 't huis, bereid
Daarboven, beter dan deez' aardse kluis, —

Er leeft een stil vertrouwen in 't gemoed
Van Uwe kindren, als der eeuwen spoor
Zich teekent in het zand van onzen tijd,

Dat Uwe komst welhaast hun ziel bevrijdt,
Nu 't moede oog reeds aan de kim den gloor
Van d' eeuwgen dageraad met vreugd begroet.

Dec. 1897.

J. C. d. M.

Bijdragen als hier weergegeven zijn, krijgen zooveel beteekenis juist dan, als men ze kan zien in het licht van een daarop volgend leven, waarin de geest zich heeft geopenbaard, zooals het in dr De Moor te zien is geweest.

Over de Generale Synode.

De persstemmen zijn vele en komen vrijwel tegelijk; daarom kan volledigheid hier niet worden nagestreefd. We laten een paar geluiden doordringen tot onze lezers.

Prof. Grosheide zegt in „Noord-Holl. Kerkbl.“:

Een merkwaardig teken des tijds was het zeker, dat de kerkeraad der Nederlandsch Hervormde Kerk te Hellevoetsluis een schrijven zond, waarin onze Synode wijsheid van God wordt toegebeden. Deze Hervormde broeders hebben blijkbaar verstaan, dat de Synode zaken heeft te behandelen, die raken de Gereformeerde belijdenis, welke ook dezen broeders dierbaar is. God geve, dat weldra allen, die deze belijdenis liefhebben, ook kerkelijk als broeders samen komen!

De waardeering van het teken van meeleven van den Herv. kerkeraad is onder ons vrijwel algemeen. Niet alzo in het „Algemeen Weekbl. v. Christendom en Cultuur“. Daar merkt een der bedienaren van „Oog en Oor“ op:

Dat Christenen deelen in elkanders moeilijkheden is zeker sympathiek. Het komt maar al te veel voor, dat zij elkander, om de verschillen, die er in deze be-deeling blijven, verketteren.

Men kan echter met de beste bedoelingen zeer zonderling handelen. En dat heeft m.i. deze kerkeraad gedaan. Zijn sympathiebetuiging heeft iets — veel zelfs — van een familiair bezoek bij een familie, bij welke men niet is geïntroduceerd. In het dagelijksche leven zou men zoo iets uiterst koel opnemen, al zou de ongenode gast natuurlijk wel beleefd behandeld worden.

Evenmin als een gebed op den hoek eener straat behoeft te geschieden, evenmin is het noodig stille sympathie zoo officieel te uiten. M.i. is het zelfs beter van niet, omdat men niet weet, of men niet, zeggende naar de ééne zijde, naar de andere zijde iets heel anders doet.

Schrijver van dit artikeltje, A. D(orst?), staat dus blijkbaar nog al kritisch tegenover het „Algem. Weekbl. v. Chr. en Cultuur“. Want als het niet netjes staat, in huis te loopen bij een familie, waarbij men niet is geïntroduceerd, om wat vriendelijks te zeggen, dan staat het vermoedelijk heelmaal niet netjes, voor de deur van die familie te blijven staan op de straat en dan voor aller oor te roepen van de familie, waarbij ge geen introductie hebt verkregen en waarvan je dan ook heelmaal niet op de hoogte bent: kijk eens, wat een schandaal gebeurt daar; luister eens, wat een onzalige „drijfjacht“ daar in huis...

Tegen de daad van Hellevoetsluis kan misschien de „cultuur“, tenminste wanneer ze wordt gedegradeerd tot „étiquette“ iets hebben in te brengen. Maar het christendom kan er niets tegen hebben. Maar tegen de doorgaande houding van het „Algemeen Weekbl. v. Christendom en Cultuur“ heeft behalve de étiquette, ook de cultuur en vooral het Christendom erg veel in te brengen. Maar „Oog en Oor“ schijnen daarvoor nog gesloten.

In hoeverre achter de deur van het huis, waar ongenoden volgens A. D. niet mogen binnentreden, de „drijfjacht“ wordt georganiseerd, leert ds Milo in de „Almedische Kerkbl.“:

Laat mij slechts dit ééne mogen uitspreken, en dat doe ik met groote blijdschap: er is niets, volstrekt niets te bespeuren van eenige Hetze, niets van wat ook maar zweemt naar ketterjacht. Er wordt menigmaal voor den hoofdpersoon in het geding gebeden als voor onzen broeder. Maar tegelijk valt bij alle ruimte van blik en bij onderscheid in waardeering een ongekende éénheid te constateren in het hooghouden onzer belijdenis, in het opkomen voor de waarheid en in het huigen voor het gezag der H. Schrift.

Prof. Grosheide merkte eenige weken hetzelfde op. En de „Overtoomsche Kerkbode“ (van Amsterdam-Zuid) is ook tevreden. In een Synodale rede van prof. Kuiper, die geheel en al inging tegen de gedachte, die van te voren door Amsterdam-Zuid was uitgesproken, bracht het blad maar één bezwaar in; en dat gold niet zoozeer den inhoud van de rede, als wel een van de bijzaken. Dat wijst dus op een toenadering, waarover zich ieder verblijden kan. Evenzoo is het blad goed te spreken over de ontvangst van dr Geelkerken ter synode:

Woensdag is hij gegaan en de ontvangst te Assen was boven verwachting.

Hoffelijk — uiterst hoffelijk, zoo vanwege de Synode als van Assen's kerk zelf.

De Synode had een deputatie gezonden bestaande uit Prof. Dr F. W. Grosheide en Ds T. Gorter en ook de afvaardiging van Amsterdam-Zuid was aanwezig, toen Dr Geelkerken, vergezeld van Prof. Woltjer te ruim één uur te Assen aankwam.

Op het perron en voor het station bevonden zich heel wat meelevende leden van Assen's kerk.

Blijdschap lag op het gelaat en het best wordt het gevoelen van allen vertolkt door de woorden van een zuster der Asser gemeente, die zei: „Blij dat io er is, nou komt alles goed.“

Meer zullen wij er niet van zeggen.

Die blijdschap was algemeen en werd in woord en handdruk te kennen gegeven.

Verheugend is ook, dat van deze zijde erkend wordt, dat de historie van het „Briefje“ uit de wereld is. De synode zelf heeft officieel daaromtrent een publicatie gedaan; en de „Overt. Kerkbl.“ geeft daarvan ook mededeeling. Aldus:

Amsterdam-Zuid had in haar protest tegen de suspectverklaring van Dr Geelkerken opgemerkt, dat er geen recht was om Dr Geelkerken naar het onder-tekeningsformulier — waarvan denkelijk niemand, behalve de dominee het bestaan kende, — de bekend geworden vragen te stellen, omdat de aanwijzingen, die dit formulier er voor noodig acht er niet waren, en daarom had de „Classis goss gewichtige oorzaak van nadenken“ gevonden, maar hadden Deputaten art. 49 dit uitgesproken. Niet de eerste keer bij hun bezoek op 1 April ter Classicale vergadering, doch, nadat 'n bespreking met Prof. Kuiper had plaats gehad.

De frontverandering van Deputaten is toen ter Classicale vergadering van 22 April door Amsterdam-Zuid uitgesproken en geconstateerd, wat Deputaten ontkenen. Zij hebben gezegd zelfstandig de vragen te hebben geformuleerd, een voorstelling, die door Amsterdam-Zuid in twijfel werd getrokken, doch nu door de voorstelling van de toedracht der zaak in de mededeeling van Commissie drie, wordt rechtgezet en toegegeven.

Zoo langzamerhand komt het licht. Het is wel wat jammer voor de velen, die reeds lang in hun bladen, ook op grond van het verhaal van het „briefje“, hun „drijfjacht“-legende hebben geschreven, dat hun dit moeis afgenomen wordt, maar 't is niet anders.

Laat me mogen eindigen met een opmerking van ds Kunst in de „Geld. Kerkbode“ over dezelfde zaak:

Er is herhaaldelijk, bedekt misschien nog meer dan openbaar, op gezinspeeld dat deze hoogleraar (Prof. Kuiper, K. S.) aan de behandeling der zaak voor de classis Amsterdam een sterk persoonlijk aandeel had genomen.

De deputatie van den Kerkeraad van Amsterdam-Zuid heeft nu, daartoe gemachtigd, de woorden daarop betrekking hebbend teruggenomen.

Er is in heel deze aangelegenheid zooveel onaangenaam persoonlijks geweest, dat het niet anders dan verheugen kan wanneer er althans een deel van die misverstanden wordt opgeruimd.

Als zoo eens alle zaakjes onderzocht werden, waarmee de „pers“, de betaere der aarde, haar minnaars voor den mal gehouden heeft, den laatste tijd....

De promotiekwesitie van Kampen.

Weer geven we enkele pers-uittalingen over de aan de orde gestelde vraag, of men te Kampen ook zal kunnen promoveren. De zaak krijgt nog wat meer beteekenis, sedert door de classis Zwolle, die haar doozendt naar de part. synode van Overijssel, er een kerkelijke aangelegenheid van gemaakt is. Dr C. Bouma van Zwolle schrijft:

Voor de Theologische School is het aannemen van het voorstel zeer profijtelijk te achten. Het zou zijn de kroon op den aan haar verrichten arbeid, waardoor zij haar vleugels geheel zal kunnen uitslaan en al haar krachten kan ontplooien. Aan haar Hoog-leeraren kan het niet anders dan groote voldoening geven, dat ze ook den doctoraal zullen mogen uitreiken. En voor haar studenten is het zeer gewenscht. De last tot studie wordt er door opgewekt. En zoo worden de Kerken er door gebaat.

En ds Renting merkt in de „Geld. Kerkbode“ op:

Bezien bij het licht der wetenschappelijke praktijk, is de oplossing van dit vraagstuk o.i. niet zoo moeilijk.

Er zijn wel inrichtingen, vooral in het Ruitenland,

die met v
de liefhe
Niemand
minder w
dan te An
En nog
Kamper S
treft ach
Vaderland
Een pr
bestaan.
Alleen z
orde stiel
de „uiters
onze Kam
in de Hae
geopend c
te kunnen
geacht.
We a
nis, maar
kerkelijk
aan ons
aller sam
groeter g
nieuwe
hoe te s
Voor het

Dr Kanjar
beoordeling
Dordt en A
gevoelen:

Bedenke
Proodij, c
Remonstr
op een G
Generaal
bijeenroep
ken werde
Generaal
haar eigen
was niet
moeten“.

Dat de
Generale S
18 politiek
de handha
dragen; d
veto groot
Synodebed
geen eerlij
Maar da
stranten o
de Genera
de feiten i
Juist de
bijeenroep
aangedron
In het
Holland h
onnoodig.
Maar in
Synodale I
sche Synod
vragen va
Staten.

En waa
nood zal
landsche k
Synode w
dat hier v
kercke sch
canten ver
dult te yri
tuelier
nationa
Toen da
velt met n
tot het ind
Synode
wezen op
vragen de
dan d o
connen

Dit roep
pas in de
1597. Juist
van de N
dat straks
len omvan

Laat ons l
noodig geon
dat niet van
op Dordt is v
met de oude

G
A.A. Zondi
wereldfedera
ontleenen we

Aan het
God op wo
De zending
uit de stud
ten af te
opgekomen
en leiders
wetende w
ziende den
gegaan, on
door sien
meenschap
De twee
voor God's
werd dikw
van het e
oplevend g
daarbuiten
heid volbr
oorlog gee